

Nieuwsgierigheid of seksisme?

C o l u m n

door

Jelle W.F. Reumer

1 Wetenschap, en zeker de vormen van wetenschap waarmee het Natuurmuseum zich bezighoudt, wordt voor een aanzienlijk deel voortgestuwd door simpele nieuwsgierigheid. Biologie, geologie, paleontologie, astronomie, archeologie en alle andere wetenschapsgebieden die niet direct een commercieel gewin veroorzaken, bestaan bij de gratie van de nieuwsgierigheid van de beoefenaren ervan. Simpele vragen als 'Waar is het einde van het heelal?', 'Hoe is het leven ontstaan?', 'Hoe oud is deze mammoetkies?', 'Waarom bestaat tweederde van alle diersoorten uit kevers?', 'Hoe werkt een vulkaan?' en 'Waarom zijn bananen krom?' zijn verbale uitingen van nieuwsgierigheid naar het wezen der dingen.

2 Onlangs heeft de eerste vrouwelijke collectiebeheerder de gelederen van het Natuurmuseum versterkt. Enige jaren geleden was er ook al één, die een deel van de bibliotheek beheerde, maar met de komst van Francien Braber is er voor het eerst een vrouwelijke collectiebeheerder die zich werkelijk met de stoffelijke resten van organismen bezighoudt. Op een gezelschap van meer dan twintig mannelijke collectiebeheerders is dat een wel erg magere score, die anno 1996 alleen nog door vrijmetselaarsloges wordt overtroffen. Hoe zou dat komen? (daar komt die nieuwsgierigheid al weer om de hoek!) Een zelfde verschijnsel is waar te nemen bij het bestuderen van de jaarlijkse lijst van Nobelprijswinnaars. Bij de wetenschappen zijn het bijna altijd mannen die de prijzen winnen, ook dit jaar weer. Ik herinner me - binnen de grenzen van mijn eigen vakgebied - de Amerikaanse biologe Barbara McClintock als een stralende uitzondering, maar dat is ook al weer een decennium geleden. Als je kijkt naar de geslachtsverdeling van de studenten biologie, dan is een oververtegenwoordiging van dames waar te nemen. En kom nu niet aan met het verhaal dat die na het afstuderen allemaal achter de pan met aardappels verdwijnen. Ergens tussen het moment van de aanmelding aan de

universiteit en het moment van uitreiking van de Nobelprijs is er dus een seksuele selectie opgetreden. Waar zit 'm dat in?

3 Iedereen weet dat kinderen een grenzeloze nieuwsgierigheid aan de dag kunnen leggen. Vooral kleuters zijn werkelijk geïnteresseerd in het wezen der dingen. Tussen de leeftijd van drie en vijf jaar worden de ouders vaak horendol van alle Waarom?-vragen. 'Papa, waarom dit?' 'Mama, waarom dat?' Zelf werd ik onlangs - zittend aan de waterkant - tot sprakeloosheid gedwongen door de vraag: 'Papa, waarom is het water nat?' Dat zijn vragen met een hoog filosofisch gehalte, weinig verschillend van de vragen naar het einde van het heelal en de oorsprong van het leven.

4 Een bekende one-liner, vaak geuit op feesten en bruiloften wanneer de aanwezige dames zich ergeren aan het drankgebruik en de soort humor van de aanwezige heren, luidt: 'Mannen blijven altijd kinderen'. Dat zal wel zo zijn, ik ben zelf geen vrouw dus kan daar slecht over oordelen. Maar wanneer het zo vaak en zo overtuigend wordt gezegd, zal het wel een kern van waarheid bevatten. Ik zal er mee moeten leren leven: eeuwig een kind (wat een heerlijke gedachte eigenlijk!).

Hierboven heb ik vier dingen geconstateerd:

- 1 Nieuwsgierigheid drijft de wetenschap voort;
- 2 De meeste wetenschapsbeoefenaren zijn man;
- 3 Kinderen vertonen een natuurlijke nieuwsgierigheid;
- 4 Mannen blijven altijd kinderen.

De conclusie is onontkoombaar, hoezeer de inhoud van die conclusie me ook spijt. Dames, neemt u me niet kwalijk. Er is niets anders mogelijk dan de hypothese te formuleren dat vrouwen zelden tot grote wetenschappelijke hoogte zullen stijgen, domweg omdat ze geen kind zijn gebleven.